

Anleggsplan for fysisk aktivitet, friluftsliv og idrett 2022-26

Vedtatt kommunestyret 10.05.2022

Innholdsfortegnelse

1.	Innledning	4
2.	Statusbeskrivelse	5
2.1	Anleggsoversikt – idrett, nærmiljø og friluftsliv	6
2.2	Bruk av anlegg på tvers av kretsgrenser	8
2.3	Medlemskap og aktivitetsomfang	8
2.4.	Folkehelsestrategi	11
2.4	Tilrettelegging for økt bruk av aktivitetsflater	12
3.	Overordnede planer og rammer	13
3.1	Kommunens organisering og rammer	13
4.	Vurdering av utviklingstrekk, utfordringer og behov	15
4.1	Kapasitet dagens anlegg	16
	Flerbrukshaller	16
	Fotballanlegg	17
	Andre idrettsanlegg	18
	Svømmehall	18
	Friluftsliv	19
4.2	Befolkningsutvikling 2022-2025	22
4.3	Økt forventning til tilrettelegging	23
	Krav fra Idretten	23
	Egenorganisert aktivitet	23
	Nærturområder	23
	Tilrettelegging på friområder og i marka	23
4.4	Klima og miljø	24
5.	Større pågående anleggsprosesser	24
5.1	Tranby	24
5.2	Lier stadion	24
5.3	Leirdalen	24
5.4	Gapahuker	25
6.	Visjon, mål og strategier	26
6.1	Strategier	26
6.2	Konkrete føringer for planperioden	27
6.3	Mål	29
7.	Aktuelle / ønskede anlegg	31

Hallflater	31
Fotball	31
Beachvolleyball	31
Motorikkhall	31
Svømmehall	31
Kunstis	31
Fjordbyen	31
Tilrettelegging i marka	32
Eiksetra	32
8. Anleggslister	32
8.1 Tidligere vedtatte prioriterte anleggslister	32
8.1.1. Idrettsanlegg	32
8.1.2 Nærmiljøanlegg	33
8.2 Prioriterte anleggslister	33
8.2.1 Idrettsanlegg	33
8.2.2 Nærmiljøanlegg	33
8.3 Uprioritert liste	33
8.3.1 Idrettsanlegg	33
8.3.2 Nærmiljøanlegg	34
8.3.3 Friluftslivsanlegg	34

1. Innledning

Anleggsplanen er Lier kommunes viktigste arbeidsplan og styringsutgangspunkt mht. prioritering av anlegg for fysisk aktivitet, friluftsliv og idrett 2022-26.

Planen tar utgangspunkt i de anlegg som er støtteberettiget under ordningen beskrevet i «Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet». Lier kommune har valgt å gå utover beskrivelsen av disse anleggene og også inkluderer aktivitetsanlegg som ikke er spillemiddelberettiget, men som fyller samme intensjon. Lier kommune har også flere statlig sikrede friområder med godkjent forvaltningsplan. Her kan det årlig søkes om tilskudd til tilrettelegging for friluftsliv fra en regional tilskuddsordning.

Planen skal sikre:

- Prioritering av kommunens egne anleggsprosjekter
- Prioritering av anleggsprosjekter i regi av foreningsliv og lokale aktører ellers
- Forutsatt grunnlag for årlige spillemiddelsøknader

Anleggene skal bidra til å sikre viktige aktivitets- og folkehelsemål for kommunen og sikre gode og allsidige anlegg for fysisk aktivitet, friluftsliv og idrett for hele befolkningen.

Anleggsplanen for fysisk aktivitet, friluftsliv og idrett 2022-26 erstatter tidligere anleggsplan for 2017-22, og utarbeides gjennom en bred medvirkningsprosess:

- Vedtatt planprogram i mars 2021, da også politiske representanter for arbeidet ble oppnevnt.
- Planprogrammet lå ute til høring fram til 3. mai. 10 innspill.
- Organisert ved styringsgruppe med politiske representanter, samt representanter for Lier idrettsråd og DNT Drammen (som målbærer for friluftslivet) samt intern administrativ arbeidsgruppe og nettverk.
- Planutkast til førstegangs behandling januar/februar 2022.
- Seks ukers offentlig høring.
- Endelig planbehandling mai 2022.

Å være fysisk aktiv gir glede og mestring for mange, og det handler ofte om å gjøre noe sammen med andre. Fysisk aktivitet er samtidig nødvendig for å utvikle og opprettholde god helse og livskvalitet gjennom livet.

Bent Høie, forord til Sammen om aktive liv 2020

2. Statusbeskrivelse

I Lier bor det, ved inngangen til 2021, ca 27.000 innbyggere. Vi har valgt å legge skolekretsene til grunn for statusbeskrivelsene mht. befolkningsdata og anlegg, og presentere dette via kart og fargekoder (SSB). Skolenes elevtall er oppdatert 7.12.2021.

Sylling skolekrets

Omfatter Sylling ungdomsskole med 126 elever, Oddevall barneskole med 71 elever og Sylling barneskole med 183 elever, til sammen 380 elever i denne kretsen.

Samlet bor det 2860 innbyggere i kretsen og man forventer en relativ flat vekst her.

Kretsen har et tettsted: Sylling

Tranby skolekrets

Omfatter Tranby ungdomsskole med 372 elever, Hallingstad barneskole med 181 elever, Nordal barneskole med 31 elever, Heia barneskole med 273 elever, Hennummarka skole med 264 elever til sammen 1422 elever i kretsen.

Samlet bor det 8892 innbyggere i kretsen og man forventer en relativ flat vekst her.

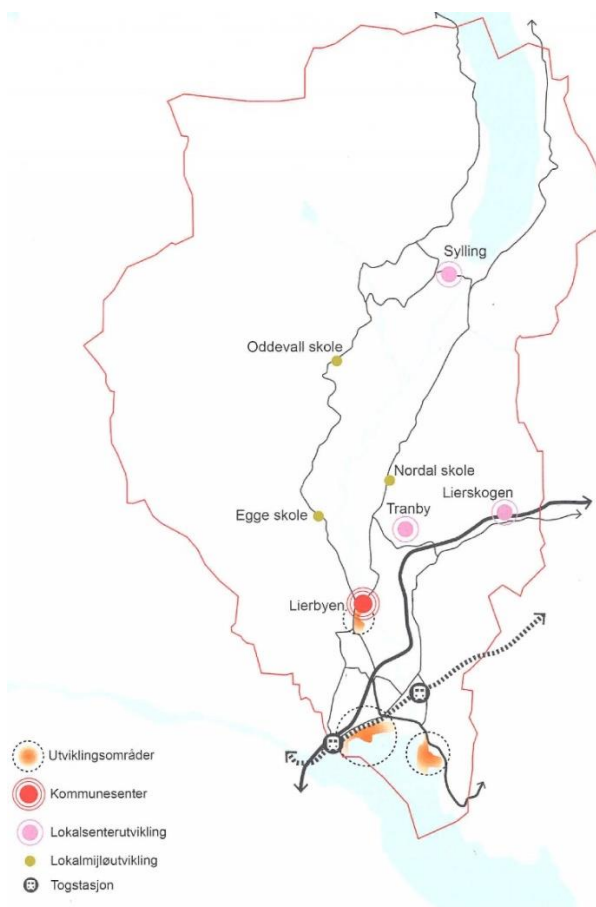
Kretsen har to-tre tettsteder: Tranby, Heia og Kjenner/Liertoppen

Lierbyen skolekrets

Omfatter Lierbyen ungdomsskole med 248 elever, Hegg barneskole med 482 elever og Egge barne-skole med 96 elever, til sammen 826 elever i denne kretsen og man forventer en relativ flat vekst her.

Samlet bor det 7435 innbyggere i kretsen.

Kretsen har et tettsted: Lierbyen

Fra kommuneplanens samfunnsdel

Tettsteds-kriterier i denne sammenhengen er, i tillegg til å ha mange boliger samlet, også å ha flere fellesfunksjoner som skole, butikker, aktivitetstilbud og møteplasser

Høvik skolekrets

Omfatter Høvik ungdomsskole med 347 elever, Høvik barneskole med 630 elever og Gullaug barneskole med 216 elever, til sammen 1193 elever i kretsen.

Samlet bor det 7893 innbyggere i kretsen og det forventes relativt kraftig vekst.

Kretsen har ingen egentlige tettsteder, men et stort skole- og idretts-tyngdepunkt på Høvik/Stoppen

2.1 Anleggsoversikt – idrett, nærmiljø og friluftsliv

I oversikten er det tatt med offentlige og foreningseide tilgjengelige anlegg. I tillegg finnes noen privateide anlegg for aktivitet. Disse er kun inkludert når anleggene er av allmenn interesse og eierne ønsker det.

Sylling skolekrets

Syllinghallen (flerbrukshall) med håndballflate, klatrevegg og liten dansesal.
Gymsal ved Oddevall skole.

Sylling idrettspark med 11'er naturgress med løpebaner rundt og en kunstgress 9'er bane.
Varierte aktivitetsanlegg inkludert sandvolleyball- og sandhåndballbane på skolen ved skolene.

Indianerskogløype.

Ballbinge på Oddevall skole.

Svangstrand friområde med sandvolleyballbane, badestrand og parkområder.

Holmenvika friområde med badestrand og parkområder.

Mindre lekeplasser, trimløyper, islagte flater og akebakker flere steder.

Sjåstadbanen med klubbhus og 11'er naturgress.

Holtmark Golfbane som eies og drives privat.

Utfartsparkering bl.a. ved Kanada og Asdøljuvet.

Tilgang til omfattende turområder med sti- og skiløypenett i Finnemarka og Vestmarka.

Skiltet tursti Altanåsen.

Lierbanen – tur/sykkelvei fra Svangstrand til Lierbyen.

Gjevlekollen dagsturhytte.

Lysløype på Øverskogen/Røine.

Tranby skolekrets

Tranbyhallen (flerbrukshall) med håndballflate ved Tranby skole

Heiahallen (flerbrukshall) med håndballflate ved Heia skole

Gymsaler ved Nordal og Henummarka skoler

E-sportlokale ved Heia skole.

Tranby idrettspark med 11'er og 7'er kunstgressbaner, samt to naturgress 11'er baner,
garderobeanlegg og klubbhus

9'er kunstgressbane på Lierskogen

Tranby og Hallingstad skole med sandvolleyballbaner, egentreningspark, pumtrackbane, skøytebane,
indianerskogløype.

Henummarka skole med BMX-bane, fresbeegolfanlegg, kunstgress balløkke, sandvolleyball- og
sandhåndballbane.

Ballbinge ved Heia skole.

Flere mindre lekeplasser, trimløyper, ballbinger/løkker, flere islagte flater og akebakker.

Motorsportanlegg i Lierdalen.

Utfartsparkeringer ved Tranby idrettspark, Kraft, Damtjern og på Gjellebekk.

Tilgang til omfattende turområder med sti- og løypenett i Gjellebekk skogene, Vestmarka og
Kjekstadmarka.

Damtjern friområde med tilrettelagt universelt utformet badeplass med toaletter.

Lysløype Kværner - Henummarka – Kraft

Lierbyen skolekrets

Hegghallen (flerbrukshall) som er spesielt tilrettelagt for turn ved Hegg skole.
Gymsal Egge skole og stor gymsal ved Lierbyen skole.

Hegg skole med 7'er kunstgressbane, kunstgress ballbinge og balløkke, sandvolley, oppmerket løpebane, skateanlegg og isflate
Lierbyen skole med gress og grus balløkker, isflate, BMX-løype, frisbeegolf bane, egentreningspark, sandvolleyballbane.
Egge skole med grus balløkke og isflate.

Lierbyen sentrum ved ungdomshuset V2 har egentreningspark.
Lierbyen har også flere mindre lekeplasser, nærmiljøanlegg og nærturanlegg.
Ridesportanlegget ved Linnsvollen som eies og drives privat.
Liungbanen med 11'er gressbane med tribuner og klubbhus.

Skiskytteranlegg ved Eggevollen.
Skiareana/treningsfelt med klubbhus på Martinsløkka.
Eiksetra turisthytte og Garsjøkoa.
Lier Bygdetun med natur/kultursti.
Pilegrimsleden fra Drammen til Asker – to traseer.
Skiltede turstier i Lierbyen og St.Hallvardrunden ved Husebyhaugen.
Gamle Drammensbanen turvei/sykelrute Reistadlia gjennom Lierbyen til Drammen.

Utfartsparkeringer på Undersrud, Eggevollen, Martinsløkka og Eiksetra.
Lysløype Eggevollen-Eiksetra.
Godt merkede turveier, stier og løyper sommer og vinter fra alle utgangspunkter.

Høvik skolekrets

Reistad Arena med to håndballflater garderobes, klartrekk, klubbhus, kontorer, møtelokaler, og treningssenter

Lierhallen svømmehall

Gymsal ved Gullaug skole og to store gymsaler ved Høvik skole (Høvikhallen og Lierhallen)

Lier stadion med tre 11'er gressbaner, en 11'er kunstgressbane med undervarme og en 7'er kunstgressbane med undervarme, joggeløype, sandvolleyball- og sandhåndballbaner og klubbhus med garderobeanlegg.

Tennisbaner ved Lier stadion.

Flere nærmiljøanlegg ved Lier Videregående skole med egentreningspark og sandvolleyballbane.

5'er kunstgressbane på Gullaug skole.

Ballbinge ved Høvik skole.

Mindre lekearealer og nærmiljøanlegg flere steder.

Friområde med badeplasser ved Hvalsdammen, Skapertjern, Gilhusodden, Engersand og i Elveparken.

Sandvolleyballbaner på Gilhusodden og Engersand.

Gamle Drammensbanen – turvei mellom Gullaugkleivene/Asker og Reistadlia.

Utfartsparkeringer på Årkvisola, Engersand, Gullaugkleiva og ved Skapertjern.

Lysløype Jernbanelinja–Skapertjern og Flåtåen – Stronghytta.

2.2 Bruk av anlegg på tvers av kretsgrenser

Noen idrettsanlegg, aktivitetsanlegg, tilrettelegginger og tilbud finnes få eller ingen steder i kommunen, noen ganger også utenfor kommunegrensene. De fleste innbyggerne bruker i praksis anlegg og tilbud på tvers av kretsgrenser og flere anlegg i Lier benyttes av innbyggere fra andre kommuner.

For Lier kommune antar vi at spesielt idrettene golf, ridning og motorsport er mer regionale idrettslag som rekrutterer bredt også fra nabokommunene. Dette er mye grunnet anleggssituasjonen i Lier for disse idrettene.

Det er vanskelig å dokumentere hvilke idretter og aktiviteter som innbyggere i Lier reiser ut av kommunen for å utøve, men det er naturlig å anta at dette gjelder idretter hvor kommunen ikke har konkurranseanlegg, for eksempel bandy/hockey, og besøk i større badeland som finnes både i Asker og Drammen.

2.3 Medlemskap og aktivitetsomfang

Alle medlems- og aktivitetstall fra idretten er hentet fra idrettens sentrale medlemsregister (idrettsregistreringen) pr 31.12.2019.

Vi skiller her på medlemstall og aktivitetstall. Medlemstall er antall unike medlemmer i hvert idrettslag. Hvis man er medlem i både Reistad IL og Stoppen SK teller man som et medlem i begge idrettslagene. Spiller man både fotball og håndball i Lier IL teller man fortsatt kun som et medlem. Aktivitetstall er antall aktive i en idrett. Hvis man spiller fotball og håndball i samme, eller to forskjellige, idrettslag teller man som en aktiv i hver idrett.

Idrettslagene i Lier

Idretten i Lier har 9071 medlemmer, fordelt på 30 idrettslag. 3 av de registrerte idrettslagene har ikke registrert medlemmer, eller er nedlagt. Et idrettslag har flyttet ut av kommunen etter registreringen.

Av de 26 idrettslagene med registrert aktivitet som fortsatt er i Lier kommune er 21 sær-idrettslag (tilbyr kun en idrett). 5 idrettslag er fleridrettslag (Sylling IF, Sjøstad/Vestre Lier IL, Sportsklubben Kraft, Sparta/Bragerøen IL og Lier IL).

Kvinneandel i idretten

Medlemstallene viser at 40% av medlemmene i Lieridretten er kvinner (36% nasjonalt). Kvinneandelen blant barn og ungdom er på 46% (46% nasjonalt).

Frafall i overgangen barn til ungdom

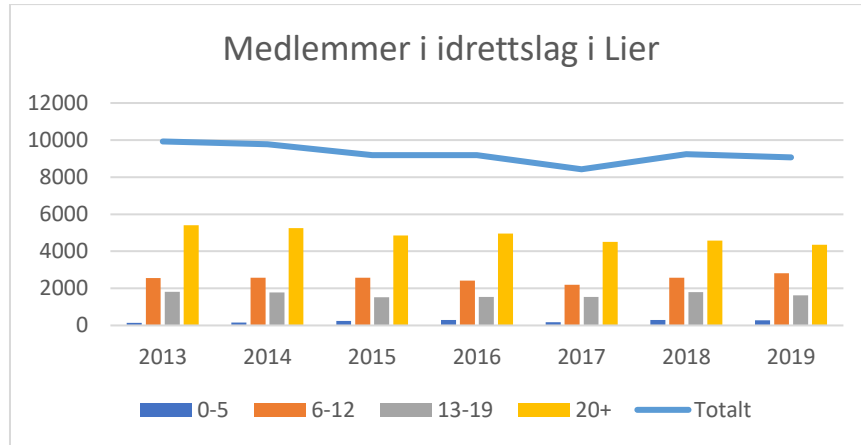
Medlemstallene viser et frafallet i medlemskap på 42% fra barneidretten (6-12 år) til ungdomsidretten (13-19 år) (32% nasjonalt). I alder 6-12 år er 401 liunger pr årskull medlemmer i idretten, mens for gruppen 13-19 år er kun 233 liunger medlemmer i idretten.

Statistikken viser ikke reelt frafall, da en større andel aktive ungdommer bedriver færre organiserte idretter enn barn. Liers sammensetning av idrettslag med stor andel sær-idrettslag vil gi et større frafall i medlemstall sammenliknet med andre kommuner.

Utvikling i medlemstall

Figuren under viser at utviklingen i medlemstallene i lieridretten har vært stabilt de siste årene.

Figur: Medlemsutvikling i idrettslagene i Lier (Idrettsregistreringen)

Antall aktive i forskjellige idretter

De tre største idrettene fotball (2149), golf (1416) og håndball (1196) som til sammen utgjør 53% av alle aktive i idretten i Lier.

Fotballen varierer i antall aktive fra 1474 (2014) til 2242 (2016) og har de siste to årene stabilisert seg på ca 2100 aktive.

Håndballen økte fra 912 aktive (2013) jevnt til 1309 aktive (2018) før de falt til 1196 aktive i 2019.

Golf har jevn nedgang i antall aktive medlemmer fra 2513 (2013) til 1525 (2018), men er fortsatt Liers nest største idrett. Utviklingen kan i noe grad forklares med omlegging av medlemsstrategien og betalingsstrukturen i Holtsmarka golfklubb.

Størst aktivitetsutvikling ser vi på Svømming som har gått fra å ligge stabilt på ca 100 aktive (2013-2018) til 358 aktive i 2019. Dette har sammenheng med at svømmeklubben har flyttet kursaktiviteten, som tidligere gikk parallelt, inn i klubbens ordinære drift.

Turn har også stor årlig aktivitetsøkning fra 201 (2013) til 746 (2019). Hegghallen ble tatt i bruk i 2015 og viser at det å bygge riktige anlegg kan skape mye aktivitet.

Barne- og ungdomsidrett

Idrettene med flest barn og ungdom (6-19 år) er fotball (1496), håndball (1009) og gymnastikk og turn (691) som til sammen utgjør 68% av totalt idrettsaktive barn og ungdom i Lieridretten.

Hundekjøring, luftsport, skyting og sykkel har ingen aktive under 20 år. Padling (11), orientering (5), friidrett (4) og badminton (2) har under 20 aktive under 20 år.

Barneidretten (6-12 år) har flest aktive i fotball (876), gymnastikk og turn (579) og håndball (224) som til sammen utgjør 70% av alle idrettsaktive barn i Lieridretten.

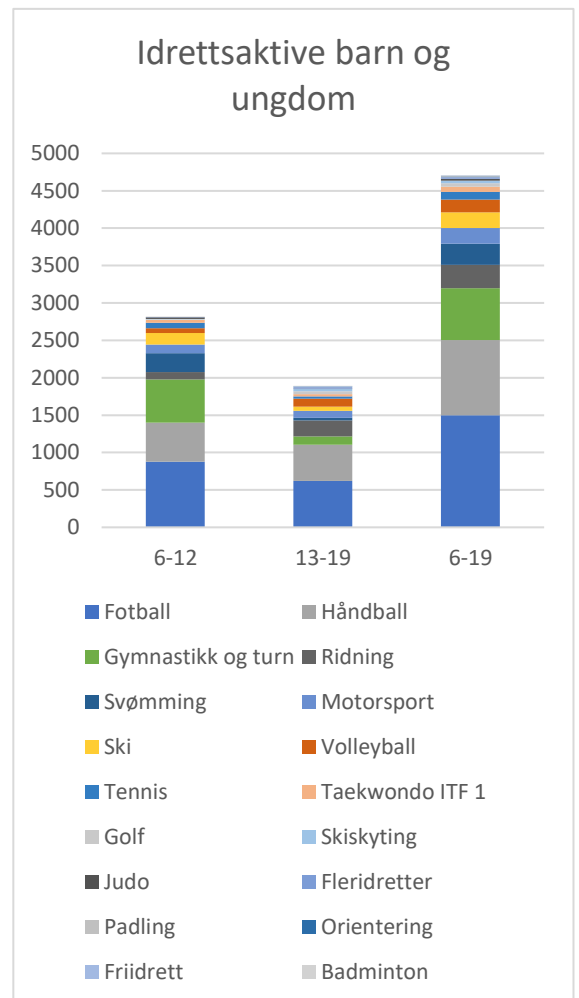
Ungdomsidretten (13-19 år) har flest aktive i fotball (620), håndball (485) og ridning (214) som til sammen utgjør 70% av alle idrettsaktive barn i Lieridretten.

Friluftsliv

Forum for natur og friluftsliv i Buskerud representerer mange foreninger og har samlet ca 24.505 medlemmer.

Av friluftslivsorganisasjonene er DNT Drammen størst med 11 680 medlemmer pr 31.12.2020, omtrent som 2019 (Årsberetning DNT Drammen). Av DNT Drammens medlemmer bor i overkant av 1.500 i Lier.

Andre organisasjoner som er med i Forum for natur og friluftsliv i Buskerud er, Norsk organisasjon for terrengsykling (NOTS), Norsk jeger og fiskerforbund Buskerud, Buskerud orienteringskrets, Oslofjordens friluftsråd, Skogselskapet, Buskerud KFUK, KFUM speidere, Naturvernforbundet Buskerud, Drammen klatreklubb, Buskerud botaniske forening og Norsk Ornitologisk forening.

Figur: Aktive barn og ungdom i Lieridretten (Idrettsregistreringen)

2.4. Folkehelsestrategi

Lier kommune sin folkehelsestrategi 2019-2028 presiserer at målet for folkehelsearbeidet er **et helsefremmende samfunn med flere og bedre leveår med jevnere kår**. Folkehelsedata viser at hovedutfordringene er sosiale ulikheter, psykisk helse, tidlig innsats barn og unge og levevaner.

Lier får flere SUNNE OG AKTIVE LIUNGER ved å prioritere og samhandle om en helhetlig, målrettet og langsiktig satsning på lavterskeltilbud og universelle folkehelseiltak som smart utvikler et helsefremmende samfunn.

Anlegg bidrar til helsefremmende samfunnsutvikling både som arena for fysisk aktivitet og sosial møteplass.

Folkehelseprofilen 2021 har spesielt fokus på fysisk aktivitet. Lier sine data om fysisk aktivitet er omtrent som i resten av Norge og viser at bare tre av ti voksne oppfyller anbefalingene om fysisk aktivitet. Blant barn er situasjonen bedre, men aktiviteten synker raskt med alderen. Det finnes en rekke virkemidler for å stimulere befolkningen til å bevege seg mer i hverdagen.

For en stor andel av befolkningen kan anbefalingene oppsummeres slik: Beveg deg mer og oftere, og sitt mindre stille. Spesielt hos barn bør den fysiske aktiviteten være allsidig. Den bør påvirke kondisjon, muskelstyrke, fart, bevegelse, reaksjonstid og koordinasjon, og stimulere både fin- og grovmotoriske ferdigheter. Aktiviteten bør gi glede, sosialt fellesskap og mestring gjennom alle fire årstider.

Lier kommune har behov for å styrke sin satsning på **anlegg både ute og inne** som stimulerer til fysisk aktivitet og sosiale møteplasser for liunger i alle aldre. Et helsefremmende samfunn er et aktivitetsvennlig samfunn der alle, uavhengig av alder, kjønn, funksjonsnivå og sosial bakgrunn, gis mulighet til bevegelse og sosialt samvær.

Anleggsplanlegging i Lier kommune tilrettelegger for gå- og aktivitetsvennlige nærmiljøer ved å:

- Gjøre det trygt og enkelt å gå eller sykle til og fra arbeid, skole, aktiviteter og andre gjøremål.
- Gjøre grøntområder tilgjengelige og attraktive, for eksempel ved å rydde og merke stier, gi turforslag og sørge for god belysning. Nærhet til grøntområder øker sjansen for at barn og eldre er tilstrekkelig fysisk aktive.
- Legge opp til et inkluderende aktivitetstilbud ved aktivitetsanlegg anlegg både ute og inne der alle kan delta uavhengig av ressurser, tilknytning til arbeidslivet, funksjonsnivå og kultur.

Barn og unge utgjør 10 % av Liers befolkning og 100% av fremtiden. Lier kommune prioriterer uteområder for barnehager og skoler og vi tar hensyn til:

- Naturelementer og variert terreng
- Mangfoldig bruk og tilgjengelighet for alle
- Trafikksikre omgivelser
- Uteområdene i barnehager og på skoler kan også være viktige aktivitetsarenaer og møteplasser i nærmiljøet.

Tiltak som øker den fysiske aktiviteten blant eldre, kan kombineres med tiltak for sosial samhandling og gode møteplasser. Å delta i sosialt samvær og fysiske aktiviteter er positivt både for fysisk og psykisk helse og kan forebygge eller utsette funksjonssvikt i eldre år.

2.4 Tilrettelegging for økt bruk av aktivitetsflater

Det er stor aktivitetsbredde og utviklingsengasjement blant kommunens foreninger og innbyggere. Lier kommune opplever økt engasjement i lag og foreninger spesielt, og jobber aktivt med å følge opp initiativ for videreutvikling; både via drift, planprioriteringer og samarbeid. Store og mindre anleggsprosjekter og aktivitetstilbud planlegges og gjennomføres i samarbeid mellom kommunen og foreninger som følge av dette. Samarbeidet baseres på likeverdighet og en vinn-vinn-tenkning.

Lier kommune har driftsavtaler direkte med lokale foreninger og leieavtaler i noen private anlegg som enten eies av idrettslag eller idrettslagseide AS. Det har til nå ikke vært aktuelt å vurdere tilsvarende avtaler med kommersielle aktører. Forutsetningen for kommunal leie-, investering eller driftsmedvirkning i private idrettsanlegg er at anlegget i stor grad benyttes også av andre enn idretten selv. Dette kan være allmenheten og/eller det offentlige tilbudet. Større anlegg uten andre brukere enn idretten selv forutsettes i dag normalt utbygd, driftet og finansiert uten kommunal bistand.

Lier kommune ønsker å gjøre det enkelt å bruke anlegg og aktivitetsflater og har de siste årene lagt til rette for å gjøre det enklere og mindre ressurskrevende for lag og foreninger å få tilgang på utleielokaler via utleieportalen Bookup.

3. Overordnede planer og rammer

Av nasjonale føringer forutsettes en kommunal anleggsplan der aktuelle anlegg for spillemiddelfinansiering må stå prioritert. Mange nasjonale og regionale planer ligger også til grunn for kommunens prioriteringer, bl.a. Sammen om aktive liv, Handlingsplan for fysisk aktivitet 2020-29¹, Handlingsplan for friluftsliv, Natur som kilde til helse og livskvalitet 2018² og Felles handlingsplan for økt fysisk aktivitet for alle, Aktiv i Viken 2021-22³.

Kommuneplanen for Lier kommune har målsatt at kommunen vil sikre et allsidig og attraktivt friluftslivstilbud med god tilgang til aktuelle områder for alle. Alle innbyggere skal ha tilgang på attraktive arenaer for aktivitet, bl.a. idrettsanlegg, gjerne i egne nærområder. Det er et særskilt mål å fremme grønn mobilitet med bl.a. god tilgang på gang- og sykkelveier, turstier og annen tilrettelegging og tiltak for å redusere bilbruk i det daglige.

I Lier kommunes frivilligpolitiske plattform står det at Lier skal være blant Norges fremste frivillighetskommuner. Tilrettelegging for frivillighet og samarbeid og samhandling mellom kommune og frivilligheten står sentralt også mht. anleggsutvikling og anleggsprioriteringer.

Aktivitet for folkehelse er sentralt forankret i kommunens planer, og omfatter hele livsløpet og alle nivåer og ambisjoner tilpasset den enkelte.

3.1 Kommunens organisering og rammer

Virksomheten Kultur og fritid har ansvar for å sikre utvikling og oppfølging av anleggsplanen, og oppfølging av spillemiddelsøknader. Kultur og fritid har også selv driftsansvar for utendørs idrettsanlegg, nærmiljøanlegg og friluftslivstilrettelegging, samt publikumsdrift av svømmehallen. Utleie av kommunale flerbrukslokaler til fysisk aktivitet og idrett forvaltes også av Kultur og fritid.

Lier kommune har inngått samarbeidsavtale med Lier idrettsråd, DNT Drammen og Lier kulturråd. Det foreligger flere samarbeidsavtaler med idrettslag og foreninger i tråd med kommunen frivilligpolitiske plattform. Kommunen praktiserer åpen dialog og stor vilje til samarbeid med lokale foreninger om både anleggsutvikling, aktiviteter og andre tilbud.

Årlig fastsetter det kommunale handlingsprogrammet økonomiske rammer og prioriteringer for drift, investeringer og tjenester. Pr. 2022 kan ressursrammene kortfattet beskrives slik:

- Drift av friområder, parker, friluftslivsanlegg, nærmiljøanlegg og idrettsanlegg ligger til virksomhet Kultur og fritid, avdeling Park, idrett og friluftsliv (PIF).
Driftsrammer 2021: Kr 10.100.000. PIF utgjør totalt 10 årsverk, inkludert sesongarbeidere.
Utover dette er det ca 2 administrative årsverk knyttet til økonomi, friluftslivs- og anleggsutvikling, samarbeid og koordinering i Kultur og fritid.

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/sammen-om-aktive-liv/>

² <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/handlingsplan-for-friluftsliv/>

³ <https://viken.no/aktuelt/felles-handlingsprogram-for-okt-fysisk-aktivitet-for-alle.92055.aspx>

- Faste, årlige investeringsrammer til friområder, parker, friluftslivsanlegg, nærmiljøanlegg og idrettsanlegg 2022: kr. 3.000.000.
I tillegg kommer særbevilgninger knyttet til enkelt-anlegg, både via spillemidler og andre eksterne tilskudd og via kommunale bevilgninger.

Flere andre kommunale virksomheter har ansvar og oppgaver som berører anleggsutvikling og anleggsdrift:

- Lier Eiendomsselskap KF – som på vegne av kommunen står som eier av alle kommunale bygg og eiendommer, og som praktisk også er utbygger og byggforvaltere, og har vaktmester- og renholdstjenestene i kommunale bygg.
- Lier VVA – som har ansvar for kommunale gang og sykkelveier og vann/avløp inkludert overvannsproblematikk.
- Landbrukskontoret – som har ansvar for miljø og utmark.
- Plan og stedsutvikling – som har ansvar for kommuneplan, reguleringsplaner, utbyggingsavtaler og klima.
- Bygg og geodata – som har ansvar for byggesaksbehandlinger, oppmålinger og kommunalt kartverk.
- Oppvekst – som er dagbrukere av mange av friluftslivs- og flerbruksbygg som utenfor skoletiden brukes til idrett og foreningsaktivitet og folkehelse.

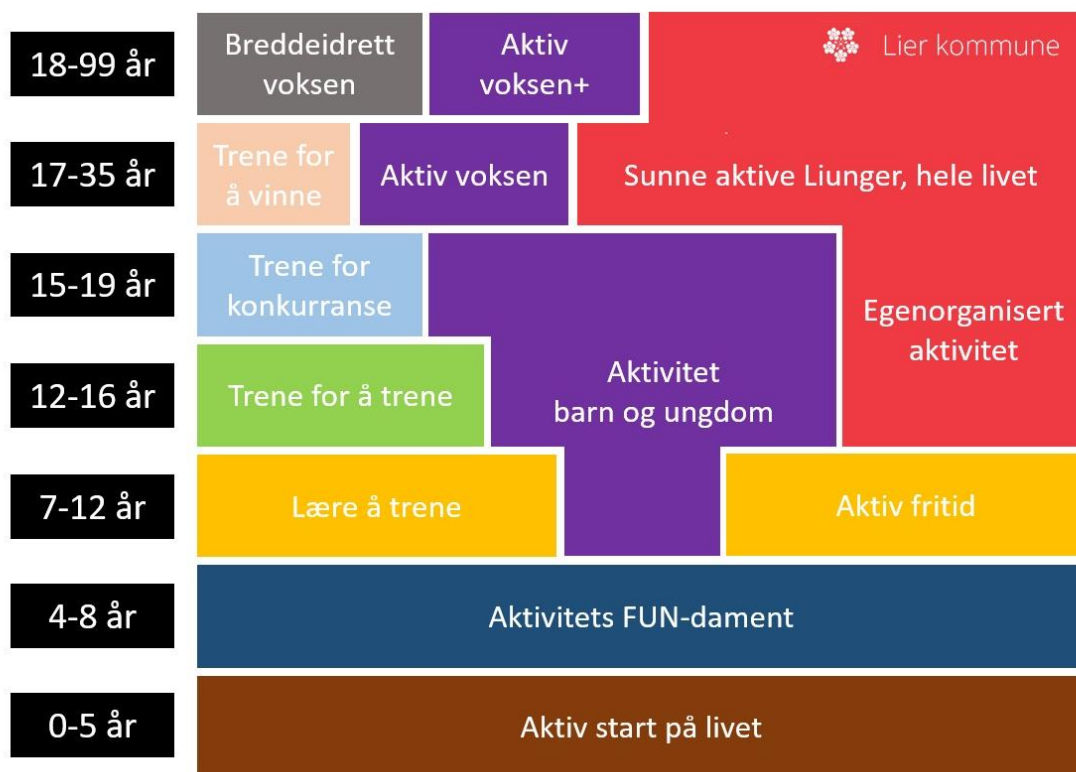
Det er grensesnitt og samarbeidsmuligheter innenfor området fysisk aktivitet, friluftsliv og idrett også med flere andre kommunale virksomheter, særlig innenfor helse- og omsorgsfeltet der behovet for tilrettelagte tilbud er stort.

4. Vurdering av utviklingstrekk, utfordringer og behov

Alle kommunens innbyggere skal ha mulighet til å oppleve aktivitetsglede, og kommunens anleggsstrategi er et viktig virkemiddel. Lier kommune har høye ambisjoner og mål i overordnede planer for fysisk aktivitet, friluftsliv, idrett og folkehelse. Illustrasjonen under tar utgangspunkt i den Kanadiske folkehelsemodellen «Long term athlete development (LTAD), Active for life» og gir et forenklet bilde på forskjellige aktivitetskategorier i forskjellige aldersgrupper som vi som kommune skal ivareta.

Ved å se til LTAD modellen bevisstgjøres vi på at innbyggere i forskjellige aldersgrupper har forskjellig motivasjon for å være i aktivitet, og at vi må bruke pengene våre smart slik at vi aktiviserer flest mulig, samtidig som vi tilrettelegger for en aktiv oppvekst spesielt for idrettsaktivitet for barn og ungdom. Kommunen skal prioritere på en måte som sikrer anlegg som fremmer aktivitetsmuligheter innenfor de fleste av disse kategoriene, gjerne i sambruk.

Illustrasjon: Modell AKTIV HELE LIVET basert på LTAD, Active for life.

Vi ser i tillegg muligheten av at det å møtes og gjøre noe sammen, eller samtidig, på tvers av alder, funksjonsevne og aktivitetsinteresse kan gi tilleggsverdi ved bli møteplasser som skaper nettverk og sterkere tilhørighet på tvers av grupper. Slike anlegg dekker derved mange behov og funksjoner.

Alle anleggsplanens mål (6.2) er knyttet til LTAD modellen for å synliggjøre hvordan målene slår ut i modellen.

4.1 Kapasitet dagens anlegg

Flerbrukshaller

Lier kommune har lav anleggsdekning på haller.

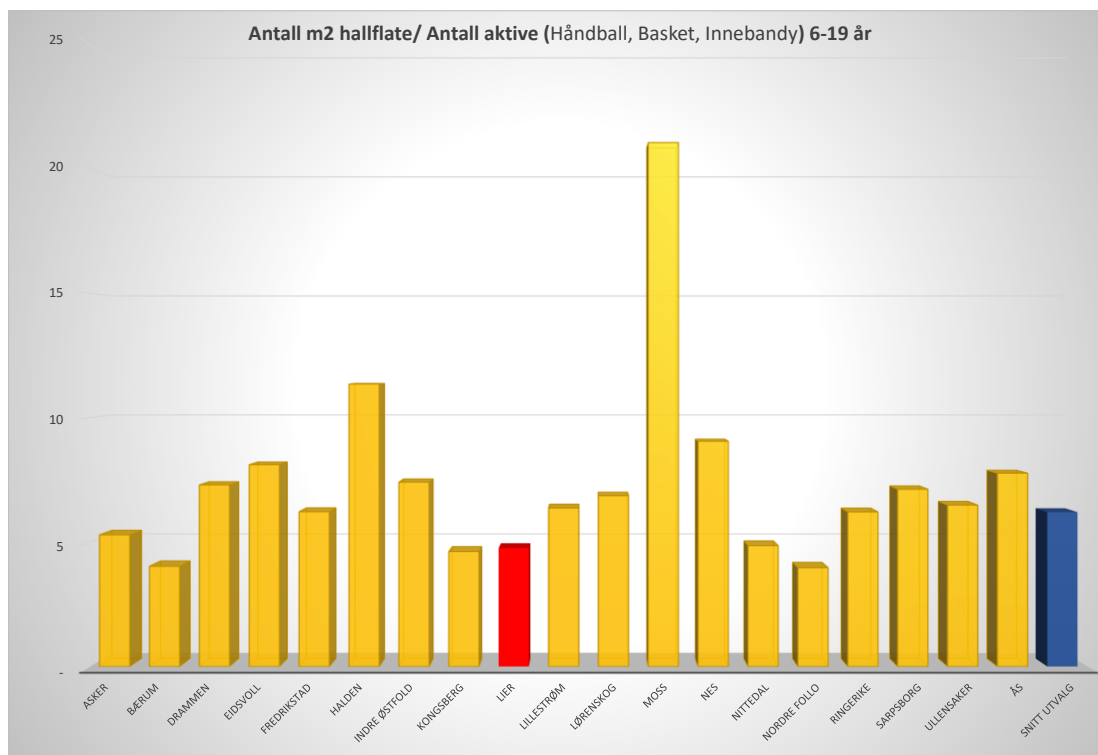
Lier kommune har 6 flerbrukshaller (Sylling, Tranby, Heia, Hegg og Reistad arena [2]). Disse suppleres av 5 små gymsaler (Oddevall, Nordal, Egge og Gullaug) og 3 større gymsaler (Lierbyen, Høvikhallen og Lierhallen). De små gymsalene benyttes primært av idretten til allidrett/hallidrettsaktiviteter for de minste.

De store gymsalene benyttes kampsport, volleyball og diverse hallidretter for barn.

Det er også noe voksenidrett i gymsalene.

Det har over flere år blitt avklart en underdekning av hallkapasitet ut fra dagens behov, og en erkjennelse av at denne utfordringen stadig er økende. Det er også identifisert at mange idrettslag ønsker egne og nye særانlegg som er bedre tilpasset egne behov.

En anleggsanalyse gjennomført av Norges håndballforbund i 2019 viser at 54 håndballag disponerer totalt 54 timer pr uke for Lier kommune. Dette er ifølge beregningene en underdekning på 17 timer pr uke. Dette er tall bare for kommunens registrerte håndballag og inkluderer ikke andre hallidretter.

Figur: Antall m² hallflate flerbrukshall pr aktiv utøver 6-19 år

Turn har blitt en stor idrett for barn og ungdom i Lier. Idretten har fått spesiell tilrettelegging i Heggshallen hvor de er hovedbruker på ettermiddagene. Økningen i antall barn og unge som

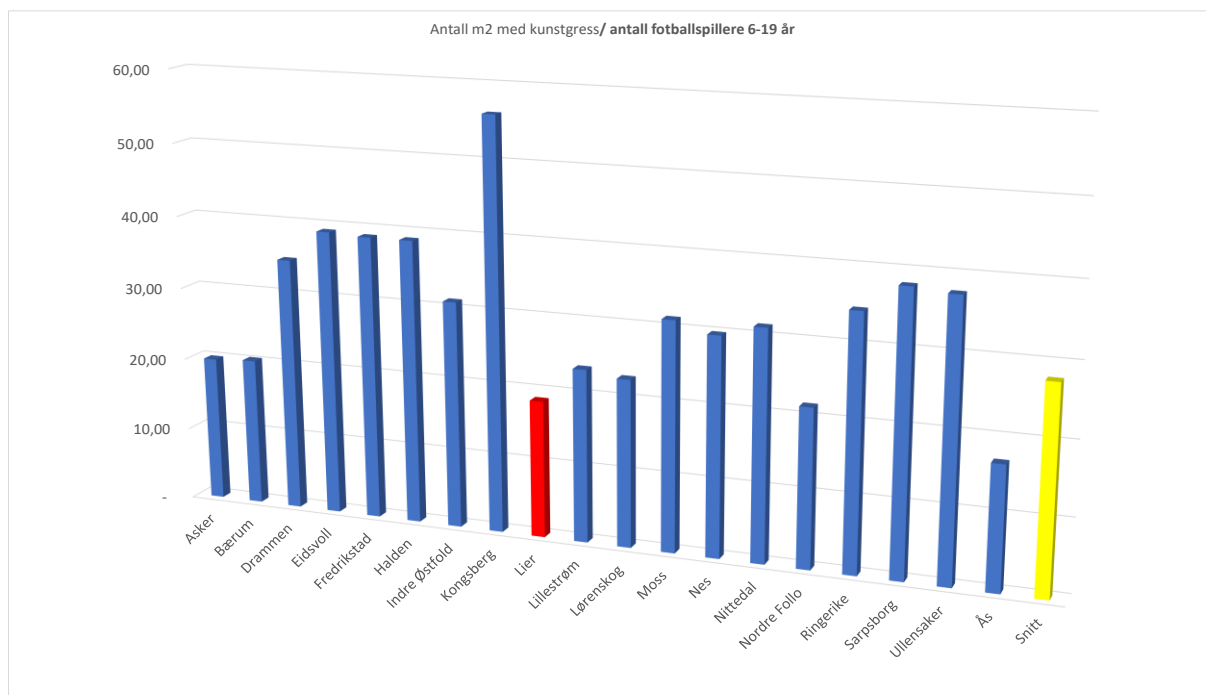
turner har vært stor etter at Hegghallen åpnet i 2015. Selv med økt tilgang på nye tilpassede lokaler rapporteres det at det er flere barn på ventelister.

Fotballanlegg

Kunstgress

Lier kommune har 7 kunstgressbaner (4 x 7er, 1 x 9er, 2 x 11er). I tillegg til nevnte kunstgressbaner har vi 6 mindre kunstgressbaner (balløkker / ballbinger / nærmiljøanlegg).

5er-banene bygges og driftes primært som nærmiljøanlegg knyttet til barneskoler. Nærmiljøanlegg skal i utgangspunktet ikke benyttes til organisert aktivitet, men vi tillater noe fotballtrening for de yngste aldersgruppene på disse anleggene. Dette gjør at barna kan trene i sitt trygge og kjente lokalmiljø og begrense reising. Nærmiljøanlegg er ikke en del av statistikken over anleggsdekning kunstgress.

Figur: Antall m² kunstgress pr aktiv fotballspiller 6-19 år

Det er store miljøutfordringer knyttet til kunstgressbaner. Spesielt «flykt» av gummigranulat er et tema som det jobbes mye med.

Lier kommune jobber med en bred og langsiktig tilnærming til problemstillingen som skal sikre kommunes profil som grønne Lier for alle innbyggere. Det er derfor opprettet en ressursgruppe for kunstgress som består av representanter fra både drift og anleggsutvikling, miljø og en representant fra Lier idrettsråd.

Det er gjort flere større og mindre tiltak, og alle kunstgressanlegg i Lier kommune med ifyll som består av løst gummigranulat er oppgradert for å hindre spredning av gummigranulat i

henhold til forurensningsforskriften.

Vinterdrift kunstgress

Lier kommune tilrettelegger for vinterdrift av noen kunstgressbaner sammen med de lokale fotballklubbene som står for selve vinterdriften. Lier stadion har kunstgressflater med undervarme som vinterdriftes. Tranby idrettspark har også kunstgressflater som vinterdriftes (uten undervarme). Vinterdriften (undervarme og brøyting) er de lokale fotballklubbene (Lier IL, Stoppen SK og Spa/Bra) sitt ansvar, og klubbene har alle kostnader knyttet til dette. Anleggene som vinterdriftes har opparbeidet snødeponi som skal hindre flukt av gummigranulat ved brøyting.

Naturgress

Lier kommune har 8 stk 11er gressbaner (Syling, Sjøstad, Tranby [2], Liungbanen og Lier stadion [3]). De fleste av disse er i meget god stand og har vesentlig flere årlige brukstimer enn gjennomsnittet for gressbaner nasjonalt.

Naturgressbanene i Lier benyttes for lite, og det er kapasitet til å bruke disse mer enn i dag. Samtidig vet vi at kunstgress forlenger sesongen både vår og høst, selv uten vinterdrift.

Andre idrettsanlegg

Det er også signalisert behov for flere innendørs særanlegg, motorikksal, kampsportanlegg, innendørs skytehall (miniatyr), volleyball, utendørs kunstisanlegg og generelt sett økte hallflater for økende antall brukere.

Svømmehall

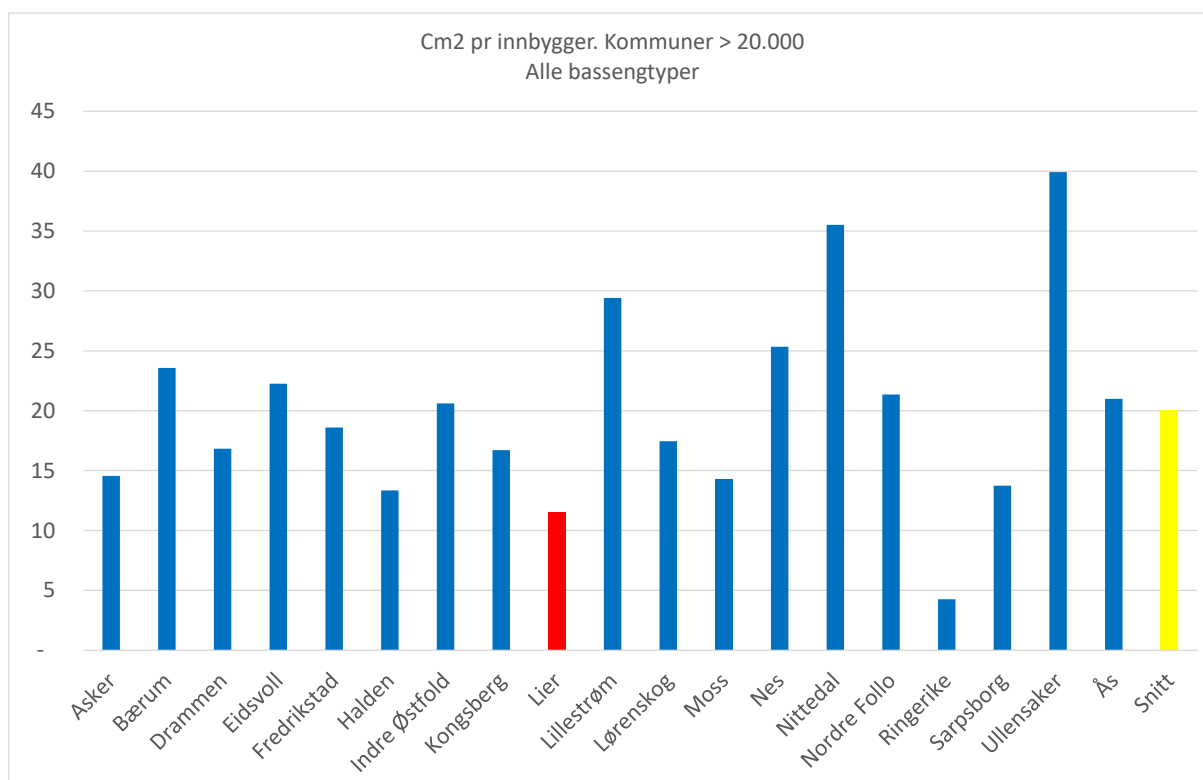
Lier har en liten, tradisjonell svømmehall med 25m basseng i Lierhallen.

Hallen brukes i skoletiden av skolene i Lier. Morgen, ettermiddager på ukedager og dagtid i helgene er fordelt mellom Lier svømmeklubb, publikum og andre organiserte brukergrupper. Hallen har allerede i dag underkapasitet både for skolens behov og andre brukergrupper.

Hallen veksler mellom vanntemperatur tilpasset svømmere på ukedager og høyere temperaturer i helgene for å kunne tilrettelegge også for terapi- og rehabiliteringssvømming for grupper som ønsker varmere vann. Dette er en lite økonomisk og heller ikke brukeroptimal løsning.

Lier eiendomsselskap KF har varslet at selv om vi gjør påkrevde tekniske utbedringer av anlegget høsten 2021 er det grunnet anleggets alder økende fare for situasjoner som krever driftsstans og større investeringer de neste årene.

Lierhallens alder og forfatning kombinert med allerede nå sprengt kapasitet og økende befolkning framover, tilsier at vi trenger nye løsninger og må starte planleggingen av dette i kommende anleggsplanperiode.

Figur: Bassengkapasitet pr innbygger.

Ringerike har et interkommunalt samarbeid med Hole (Ringeriksbadet). Når vi tar dette i betraktning har Lier lavest vanndekning i hele Viken. Det at dagens kapasitet også er i et anlegg som er på sine siste driftsår gjør at konkrete planer rundt svømmehall bør være prioritert i planperioden.

Friluftsliv

Lier kommune har i mange år prioritert skilting og tilgjengelighet vedr. turstier, turveier og friområder.

Kyststien langs Drammensfjorden har vært høyt prioritert i mange år, og det er etablert tre delstrekninger. Engersand Havn – Engersand friområde, Gullaug skole – Gilhusodden og nye Drammen sykehus – Drammen elvepark.

Gullaughalvøya ble i 2021 åpnet for ferdsel. Dette ble gjort i samarbeid med grunneier. Det jobbes med en permanent løsning i sammenheng med utbyggingen der.

Engersand – Asker er et utfordrende område både med tanke på å etablere grunneieravtaler, og vanskelig terreng.

Drammen Sykehus – Gilhusodden blir den lengste strekningen med sammenhengende kyststi og parkområde integrert og sikret i den fremtidige Fjordbyen.

Gamle Drammensbanen er svært populær med over 50 000 pasninger tilbake i 2014 og vi regner med at det er mange flere nå etter oppgraderinger. Vi er ferdig med å sikre og lyssette Gullaugkleivtunnelen og i 2021 ble parkeringsplassen her og gamle lysmaster

rehabiliteret. Hele delstrekningen Gullaugkleiv tunnelen til Reistad er nå lyssatt. Det finnes mange gamle stier og overganger langs denne turtraseen som vi ønsker å rehabilitere samt utbedre tråkk som kobler bebyggelsen med turveien og marka innenfor.

Det foreligger nå fylkeskommunale planer om en påkostet tilrettelegging og formidlingstilbud knyttet til helleristningsfeltet med elgfigurer ved Utenga/Tronbergfjell. Kommunen ønsker å etablere en tursti til dette feltet også fra Lier Bygdetun.

Utfartsparkeringer:

Lier kommune drifter 17 utfartsparkeringer tilknyttet utmark eller friområder. En del av plassene er privateid og noen kommunalt (Drammen, Lier, Miljødirektoratet, Statskog, lokale grunneiere).

Kapasiteten er fra ca 3 til ca 100 parkeringsplasser. Noen er lite brukt, mens andre brukes daglig. Uavhengig av størrelse opplever vi at kapasiteten på utfartsparkeringene er god basert på normaldager. På enkeltdager (godt vær, arrangement mm) er kapasiteten sprengt.

Utfartsparkeringen på Engersand friområde har særlig stort trykk og underkapasitet sommerstid. Det er en friluftslivsparkering ved Engersand havn som brukes lite.

Vi forvalter og drifter disse i forskjellig grad. Noen er definerte vinterutfartsparkeringer og vinterdriftes (brøyting og grus). Kommunen brøyter noen selv, mens noen brøytes av innleide.

Noen av plassene har utfordringer med hensatte/parkerte biler som ikke er knyttet til friluftslivsaktivitet. Dette kan være private som ikke har privat parkeringsplass, større arbeidsbiler som tilhører innbyggere som bor i området som opptar plasser i helgene. Hensetting av avskiltede biler og tømning av søppel/hageavfall.

Skiløyper:

Lier kommune har skiløyper (turløyper) i tre forskjellige markaområder: Finnemarka, Vestmarka og Kjekstadmarka (totalt ca 250 km). Løypene er tilrettelagt for både klassisk og skøyting der det er forhold for dette.

Kommunen har to store prepareringsmaskiner som er plassert på Eiksetra (Finnemarka) og på Tranby (Tranby – Vestmarka – Lierskogen). Preparering i Kjekstadmarka utføres av Skiforeningen på oppdrag (leieavtale) for Lier kommune.

Vi har tett samarbeid med de tilstøtende kommunene i Finnemarka og Skiforeningen i Vestmarka og Kjekstadmarka for sammenkobling av løypenettet.

I Øverskogen samarbeides det tett med løypelaget Breililøypas Venner som mottar et årlig driftstilskudd for dette.

På Martinsløkka skistadion ved Eiksetra gjøres det ekstra tilrettelegging for idrettslagene som har felles organiserte treninger og konkurranser. Her er det også et kunstsnøanlegg som

eies og driftes av klubbene. Martinsløkka AS får et driftstilskudd fra kommunen til kunstsneøproduksjon. I tillegg er dette området også knyttet til skiskytteranlegget ved Eggevollen som også driftes av Lier IL.

Kommunen legger også inn betydelige ressurser i preparering av nærmiljøskiløyper tilknyttet skoler og barnehager. Disse genererer til stor aktivitet både for skolebarn og lokalbefolkningen generelt. Disse løypene varierer noe i både antall og antall kilometer fra år til år avhengig av snøforholdene. Etablering av nærmiljøskiløyper ved skolene har høy prioritet så snart snø- og værforholdene tillater dette.

Lysløyper:

Det har vært fokus på lysløyper de siste årene, og alle løypenes standarts er kartlagt.

Veldig god standard:

- Eggevollen – Martinsløkka – Eiksetra; Rapport ok, deler av løypa oppgradert nylig.
- Flåtán – Stronghytta; Ny 2020.
- Jernbanelinja (Lierbyen – Reistad og Reistad – Gullaugkleiva); Rehabiliteret 2021 inkl forlenges fra Gullaug stasjon til Gullugkleiva.
- Skapertjernløypa; Reetablert 2020

God standard:

- Kværner – Hennummarka – Kraft; Rapport ok, noen feil og mangler, bør utbedres 2-5 år. Deler av denne lysløypa går parallelt med gangveisystemet i på Hennummarka. De største feil/mangler ligger langs det felles lysnettet og er planlagt utbedret i nærmeste periode. Det resterende vil også bli oppgradert til forskriftsmessig stand.

Dårlig standard:

- Øverskogen; Eies av Sylling IF driftes av Breililøypas venner, Lier kommune betaler strøm. Lysløypa er rapportert i meget dårlig tilstand. Løypa er lite brukt som lysløype, ingen planer om rehabilitering. Kan opprettholdes som løypetrase hvis de som drifter løypa ønsker dette.

Isflater

Etableres på alle barne- og ungdomsskolene i Lier (11 stk) når forholdene tilsier det.

I tillegg har vi 6-8 nærmiljøbaner der noen etableres/driftes i samarbeid med lokale ildsjeler, velforeninger og borettslag.

Lier har ingen isflater som er egnet eller tilrettelagt for kurs, organisert trening eller idrettsaktivitet. Kommunen har ingen anlegg med kjøleanlegg hvor det kan etableres kunstis, noe som gjør at antall dager med isflater er veldig væravhengig.

Friområder og badeplasser

Lier kommune har (pr 1.1.2022) 8 områder som er statlig sikret til friluftsmål. Disse er Brevik skog, Damtjern, Eiksetra, Engersand, Gamle Drammensbanen, Kors-Valle skog, Svangstrand og Sørums skog.

Tilrettelagte friområder som driftes daglig/ukentlig i sommerhalvåret: Engersand/Engersand havn, Fjordparken (sykehustomta), Gilhusodden, Damtjern, Svangstrand og Holmenvika. Alle disse tilrettelagte friområdene, med unntak av Fjordparken, har sanitæranlegg som driftes og vedlikeholdes av kommunen. Kommunen samarbeider med Skjærgårdstjenesten om tilrettelegging på badeplasser i Drammensfjorden.

Vannkvalitet på prioriterte tilrettelagte friområder kontrolleres flere ganger i måneden i badesesongen.

I tillegg har kommunen tilsyn med friområder og badeplasser som: Skapertjern, Asdøljuvet/Asdøltjern, Eiksetra/Martinsløkka/Garsjø og Årkvisla/Hvalsdammen.

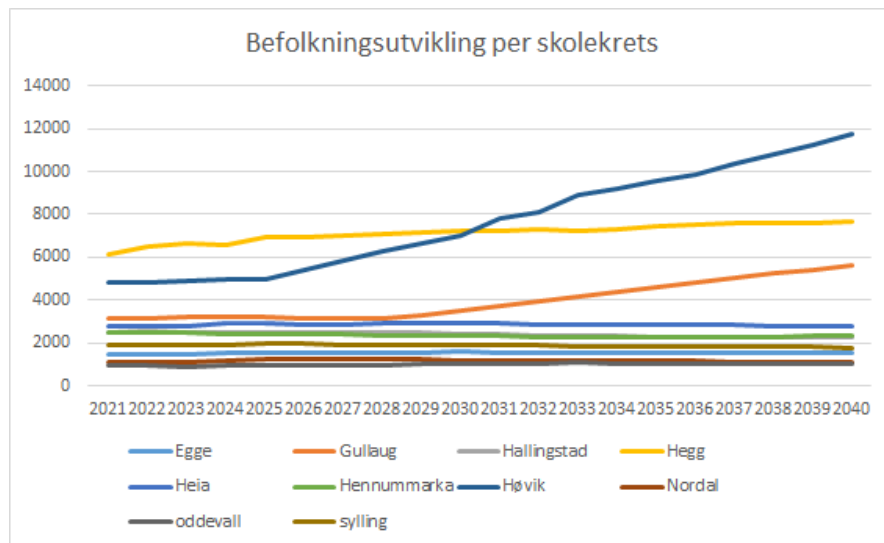
4.2 Befolkningsutvikling 2022-2025

SSBs hovedalternativ viser en gjennomsnittlig befolkningsvekst på 225 innbyggere per år, og innebærer en vekst på 900 personer kommende fireårsperiode.

Tall per 31. desember, SSB hovedalternativ	Prognose				Snitt endring per år		Endring i perioden
	2022	2023	2024	2025	antall	prosent	antall
0-5 år	1827	1804	1797	1782	-11	-0,6	-45
6-15 år	3550	3571	3543	3550	0	0,0	0
16-19 år	1376	1379	1407	1416	10	0,7	40
20-66 år	16861	17006	17132	17230	92	0,5	369
67-79 år	3136	3223	3269	3298	41	1,3	162
80-89 år	919	989	1089	1197	70	7,6	278
90 +	190	186	186	182	-2	-1,1	-8
Total	27522	27859	28158	28423	225	0,8	901

Tabell: Befolkningsprognose kommende fire år. Tall per 31. desember 2021, SSBs hovedalternativ.

Fremtidig befolkningsvekst frem mot 2040 forventes hovedsakelig å komme i ytre deler av Lier. Hegg skolekrets vil ha en relativt jevn vekst gjennom hele perioden, med en gjennomsnittlig årlig vekst på 80 innbyggere. Befolkningsveksten i skolekretsene Høvik og Gullaug øker kraftig fra henholdsvis 2026 og 2029, og skyldes forventet realisering av de to utviklingsprosjektene Fjordbyen og Gullaughalvøya. Det er imidlertid knyttet usikkerhet til tidspunkt for realisering og prosjektenes utbyggingstakt. Kommunen vil derfor fremover gjennomføre årlige oppdateringer av befolkningsprognosen. For kommunens sju øvrige skolekretser forventes det at befolkningsutviklingen være relativt stabil gjennom hele prognoseperioden.

Graf: Befolkningsutvikling per skolekrets frem til 2040, Lier kommunes egen prognose (KOMPAS 2021).

4.3 Økt forventning til tilrettelegging

Det har de siste årene vært en økning i forventning til tilrettelegging både på idretts-, og friluftslivsanlegg.

Krav fra Idretten

Flere særvidretter ønsker egne anlegg (eks. turnhall, volleyballhall m.fl) og sesongidretter blir helårsidretter (eks. fotballhall/rulleskianlegg).

Egenorganisert aktivitet

Økende etterspørsel etter anlegg for egenorganisert aktivitet. Det finnes noen eksempler på samarbeid rundt anlegg for egenorganisert aktivitet både med idrettslag og velforeninger, men dette er stort sett er rene kommunale anlegg uten at man kan samarbeide med lag/foreninger om bygging og drift (eks. skatepark/frisbeegolf).

Nærturområder

Økende etterspørsel etter, og god effekt av, tilrettelagte friluftslivsanlegg i områder det bor mange og med gode kollektivtilbud.

Tilrettelegging på friområder og i marka

Økende forventning om mer tilrettelegging på etablerte turveier, sykkelstier, utfartsparkeringer og friområder (eks labbeløyper og toaletter/søppeldunker).

Turstier og turveier som hittil har vært driftet for enkel barmarksbruk, eller som eventuelt har vært kjørt skiløypespor på når forholdene tilsier det, er nå ønsket vinterbrøytet og strødd for fotgjengere og syklistene. Standarden på stier og turveier ønskes av mange oppgradert fra naturtråkk til grus og fra grus til asfalt. Steder vi allerede har fått innspill og ønsker om økt ressursinnsats på, er bl.a. jernbanelinja fra Lierbyen til Reistad,

Paradisbakkene og turveiene ved Engersand havn og i fjordparken. Dette krever økte driftsressurser, delvis også nytt utstyr dersom vi skal drifte selv og ikke sette bort oppdragene.

4.4 Klima og miljø

Klimaendringer påvirker måten vi bygger, drifter og vedlikeholder anlegg. Vi opplever, og forventer, mindre snø og stadig mer regn. Dette påvirker måten vi bygger og vedlikeholder alle anlegg. Vi forventer at det vil bli stadig vanskeligere å kjøre skiløyper i skolenes nærområder og etter hvert stadig flere steder i marka, og færre døgn med gode forhold for naturis.

Mange friluftslivsaktiviteter krever ikke særlige anleggstiltak men kun tilgang til marka og grøntområder. Dette er særlig miljøvennlige aktiviteter så lenge de som driver aktiviteten ikke lager sår i naturen eller etterlater seg søppel (sporløs ferdsel).

De siste årene har vi opplevd økende fokus på miljø og bærekraft også på idrettsanlegg. Vi forventer at dette vil fortsette. Forurensningsloven ble i 2020 oppdatert med krav til kunstgressbaner, Lier kommune har egen handlingsplan mot plastforurensning som stiller krav til underlag på flere aktivitetsanlegg.

5. Større pågående anleggsprosesser

5.1 Tranby

Lier kommune har en intensjonsavtale med Lier IL hvor det er beskrevet hvordan vi samarbeider for å få til nye anlegg på Tranby. Dette knytter seg konkret til «Tranby Arena» som er Lier ILs prosjekt med fotballhall, klubbhusfasiliteter og andre arealer. I denne prosessen er det også dokumentert at Tranby har behov for å utvide hallkapasiteten med en håndballflate (i tillegg til dagens Tranbyhallen). Kommunen skal tilrettelegge slik at Lier IL kan få rask fremdrift i prosjektet.

5.2 Lier stadion

Området Lier stadion har mange brukere både dagtid og kveldstid. Flere skoler og flere idrettslag benytter området. Reistad IL har konkrete planer om å utvide Reistad Arena med en ny hallflate i tillegg til de to eksisterende. Målet er å få leietakere (Lier kommune og Viken fylke) på dagtid, og at kommunen skal leie på kveldstid til idretten. Stoppen SK og Lier tennisklubb har også ønsker og planer om anleggsutvikling på området for å få flere brukstimer for sine medlemmer. Det pågår en planprosess for å utarbeide en ny reguleringsplan for området som skal sikre at flere interesser blir ivaretatt ved å øke kapasiteten på idrettsanleggene på området.

5.3 Leirdalen

Det har i mange år vært planer om et interkommunalt helårs skianlegg i Leirdalen. I 2017 ble det undertegnet en intensjonsavtale vedr. disse planene mellom kommunene og

idrettsrådene i Asker, Røyken og Lier kommune. Det planlagte skianlegget ligger delvis innenfor markagrensa. Planene, slik de er framlagt nå, er ifølge Klima og miljødepartementet i strid med Markaloven. Det forventes at idrettsrådene vurderer mulighetene for realisering ut i fra dette.

5.4 Gapahuker

Lier kommune fikk i 2019 midler fra en privat stiftelse til at frivillige lag og foreninger i kommunen skulle få sette opp gapahuker i sitt nærområde. De to første av totalt seks gapahuker er bygget høsten 2021 (Pulstriggern/Reistadlia og Flåtan/Stoppenkollen), og alle vil være etabler før høsten 2022. Dette prosjektet er et godt privat – frivillig – offentlig samarbeid hvor det private betaler, det offentlige tar administrasjonen og frivillige lag og foreninger får sette opp og drive/eie et tiltak i sitt lokalmiljø.

6. Visjon, mål og strategier

Lier kommune vil:

- **at alle skal ha mulighet til å drive med fysisk aktivitet tilpasset egne ønsker og behov.**
- **at kommunen skal tilrettelegge for enkel tilgang til gode aktivitetsanlegg gjennom egne eiendommer, økonomiske rammer som sikrer god planlegging og effektiv drift.**
- **at kommunen samarbeider med lokale idrettslag og foreninger om prioriteringer, utvikling og tiltak som fremmer aktivitet og tilgjengelighet.**

Aktiv hele livet!

6.1 Strategier

- **Alle skal ha mulighet til å drive med fysisk aktivitet tilpasset egne ønsker og behov**
Dette forutsetter bl.a. bredde i anleggstyper, universell tilrettelegging, enkel tilgang og aktuelle aktivitetstilbud. Vi skal sikre universell tilgang der det er fysisk mulig – nærhet eller enkel og trygg adkomst. Økonomisk evne skal ikke utgjøre hindring/utestengelse fra aktivitetstilbud. Alle skal kjenne til tilbudene ved god informasjon på mange «kanaler» - digitale og direkte. Det skal tilbys motivasjon og starthjelp for dem som trenger det gjennom god veiledning.
- **Kommunen skal tilrettelegge for enkel tilgang til gode aktivitetsanlegg gjennom egne eiendommer, økonomiske rammer som sikrer god planlegging og effektiv drift.**
Dette forutsetter bl.a. at dette prioriteres med ressurser og at kommunen samarbeider godt med lokale foreninger og aktører ellers, samt ser lokale behov, tilbud og muligheter i forhold til mulighetene i nabokommuner. Hovedstrategien på kort og lang sikt er at idrettsanlegg med flerbruksfunksjoner og nærmiljøanlegg primært for barn og unge i skolealder bygges i tilknytning til skoler og som hovedregel med kommunen som utbygger, eier og drifter. Dette bl.a. som følge av kombinasjonsbehov for både skole/kommune og idrett/frivillighet, men også for å kunne gjøre ansvarsbyrden for idrettslag og foreninger lettere der det er mulig å finne flerbruksløsninger.
- **Kommunen samarbeider med lokale idrettslag og foreninger om prioriteringer, utvikling og tiltak som fremmer aktivitet og tilgjengelighet.**
Dette forutsetter bl.a. et åpent og godt forhold til frivilligheten, der det tas tidlig kontakt fra begge sider og der prosjekter og planer utvikles i fellesskap og basert på partenes ulike forutsetninger og styrker der dette er naturlig.

6.2 Konkrete føringer for planperioden

- Lier kommune forskutterer spillemidler til nye anlegg i regi av lag og foreninger slik at disse får finansiert og realisert anlegg raskere. Kommunen tilbyr rentefrie lån i perioden fra anleggets byggestart til spillemidlene tildeles.
- Lier kommune skal fortsette å prioritere nærmiljøanlegg og utvikling av aktivitetsflater i nærheten av skolene og større boligområder, inkludert skiløyper og isflater ved skolene vinterstid.
- Lier kommune skal tilrettelegge for flere flerbrukshallflater, hvor hovedprinsippet bør være bruk på dagtid (skole eller andre) og organisert aktivitet på ettermiddager og i helgene. Flere haller bør kunne fungere som møtestede og aktivitetsanlegg på tvers av alder, ambisjoner/ferdigheter og aktivitetsinnhold.
- Utviklingen av områdene Tranby idrettspark og Lier stadion skal prioriteres spesielt i planperioden. Anleggsutviklingen på disse områdene skjer i tett samarbeid med eksisterende brukere.
- Lier kommune må sikre nødvendig svømmehalltilbud tilpasset lokalsamfunnets og befolkningens behov. Lierhallens har allerede for lite kapasitet og dekker ikke skolenes, svømmeklubbens og publikums behov.
Et kommunalt varmtvannsbasseng som dekker rehabilitering, vanntrim, babysvømming og svømmeopplæring bør utredes i tilknytning til Fosshagen 3. En omfattende rehabilitering og evt. utvidelse av Lierhallen må planlegges i løpet av 4-5 år. Det bør også jobbes for at det i privat regi kan bygges et større utendørs svømme/badeanlegg i Fjordbyen.
- Lier kommune mangler kunstianlegg. I sammenheng med behovet for rehabilitering og evt. utvidelse av eksisterende svømmehall i Lierhallen, eller varmtvannsbasseng ved Fosshagen, bør det gjennomføres en mulighetsstudie for å se på både bassengdelen, men også undersøke mulighetene for å etablere en utendørs kunstisbane i tilknytning til denne med energisambruk som utnytter fordelene ved å ha behov for både oppvarming og nedkjøling samtidig slik det er gjort på Risenga i Asker og Marienlyst i Drammen.
- Lier kommune skal aktivt søke løsninger for å fase ut kunstgressbaner med løst gummigranulat. Ressursgruppe kunstgress videreføres for å sikre bred og oppdatert kompetanse på kunstgressproblematikken.
- Lier kommune viderefører driftsavtaler direkte med enkeltforeninger og leieavtaler i noen private anlegg som enten eies av idrettslag eller idrettslagseide AS. Det er ikke aktuelt for Lier kommune å vurdere tilsvarende avtaler med kommersielle aktører. Forutsetningen for kommunal leie-, investering eller driftsmedvirkning i private idrettsanlegg er at anlegget i stor grad benyttes også av andre enn idretten selv. Dette kan være allmenheten og/eller det offentlige tilbudet. Anlegg uten andre brukere enn idretten selv forutsettes i dag som hovedregel utbygd, driftet og finansiert uten kommunal bistand.
- Toppidrettsanlegg, og anlegg til konkurranser/kamper i regionale/nasjonale serier med spesielle arenakrav er ikke et prioritert område for Lier kommune. Idrettslag som ønsker å tilby aktivitet til denne målgruppen vil som utgangspunkt måtte ta anleggskostnadene knyttet til etablering/oppgradering av anlegg til dette selv. Eksempler på dette kan være økte krav til selve idrettsflatene, garderobefasiliteter og fasiliteter til presse/publikum mm.

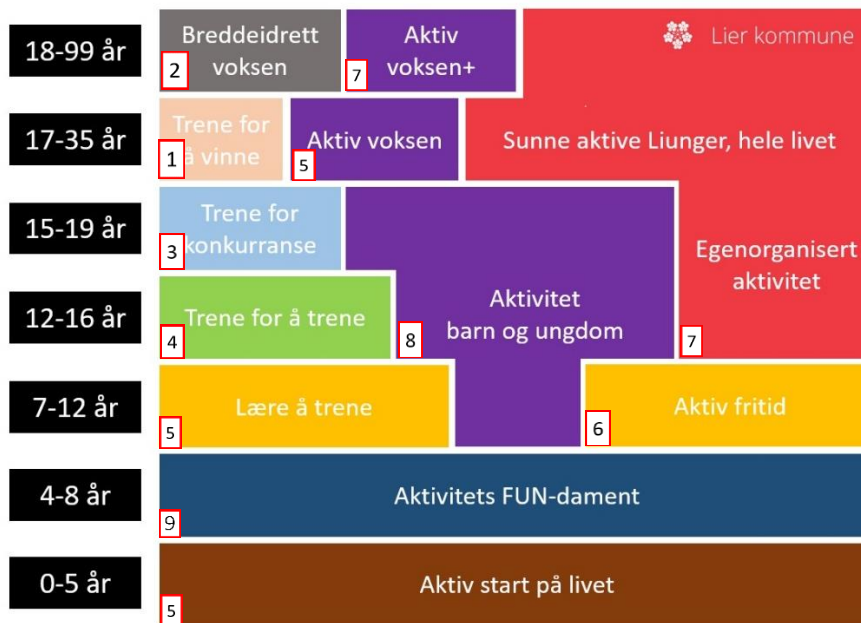
- Lier kommune skal være en av Norges beste friluftslivskommuner. Alle innbyggere i Lier skal ha god tilgang på både enkle og ville naturopplevelser sommer og vinter. Dette sikres gjennom godt samarbeid med friluftslivsorganisasjonene og egen drift. Vi skal opprettholde omfanget og kvaliteten på skiløypenettet vinterstid, med prioritet på utfartsområdene. Tilrettelegging gjennom skilting, utfartsparkeringer, drift av badeplasser og friområder og en streng tolkning av motorferdselloven er med på å skape gode Lieropplevelser sommer og vinter. Friluftsportalen Eiksetra skal videreutvikles i samarbeid med DNT.
- Lier kommune skal ha gode og oppdaterte forvaltningsplaner for statlig sikrede friluftslivsområder, og arbeide for statlig sikring av nye viktige friluftsområder og turveier. Kommunen skal utvikle gode planer for prosjektet friluftslivets ferdselsårer og gjennomføre alle de konkrete tiltakene i planen.
- Lier kommune skal fortløpende sikre at det utvikles en hensiktsmessig anleggspolitikk for Fjordbyen, og at denne etterleves med tanke på avsatte arealer. Det må sikres gode arealer for både skole og idrett på alle skolene og det må avklares hva slags andre anlegg som er aktuelle. Det skal sammen med DNT jobbes for etablering av friluftshus etter inspirasjon fra Sørenga i Oslo, hvor BUA også blir en viktig aktør.
- Lier kommune skal sette av nødvendige ressurser til nye anlegg, drift og vedlikehold årlig i handlingsprogrammet for å kunne etablere og ta vare på anlegg, og sikre ønsket kvalitet på tilbudet. Alternativet er at anlegg raskt forfaller og må bygges opp på nytt.

6.3 Mål

Basert på dagens anleggssituasjon, overordnede planer og målsettinger, vurderinger av utviklingstrekk, utfordringer, behov og status har vi definert 10 målsettinger for planperioden. Målene er ambisiøse og realistiske og skal sikre fremdrift og retning for kommunens arbeid med anleggsutvikling.

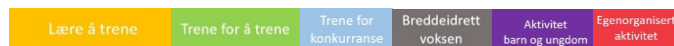
Hvert av målene er knyttet til LTAD modellen beskrevet i kapittel 4. Figuren under viser hvor mange av målene som har knytning til hvert av områdene i modellen. Selv om det er stor forskjell i omfanget av hver målsetting gir dette et bilde av kommunens prioriteringer.

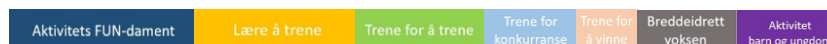
Illustrasjon: Modell AKTIV HELE LIVET basert på LTAD, Active

Lier kommune skal i planperioden:

1. ... fase ut gummigranulat som ifyll på alle kunstgressbaner.

2. ... støtte Reistad IL og Lier IL med å realisere 2 nye flerbrukshallflater (Reistad arena og Tranby Arena).

3. ... realisere motorikkhall med tanke på helhetlig bruk på dagtid av skole/grupper og på kveldstid av turn og andre idretter.

4. ... sikre varmtvannsbasseng ved Fosshagen 3.

Aktiv start på livet	Aktivitets FUN-dament	Aktiv voksen+
----------------------	-----------------------	---------------

5. ... gjennomføre mulighetsstudie for rehabilitering/etablering av ny svømmehall, og mulig etablering av kunstisbane i sammenheng med denne.

Aktiv start på livet	Aktivitets FUN-dament	Lære å trene	Trene for å trene	Trene for konkurranse	Aktiv fritid	Aktivitet barn og ungdom	Aktiv voksen	Aktiv voksen+	Egenorganisert aktivitet
----------------------	-----------------------	--------------	-------------------	-----------------------	--------------	--------------------------	--------------	---------------	--------------------------

6. ... utvide overnattingskapasiteten på friluftsportalen Eiksetra. Kommunens rolle er å støtte DNT i prosessen med å realisere dette.

Aktivitets FUN-dament	Aktivitet barn og ungdom	Aktiv voksen	Aktiv voksen+	Aktiv fritid	Egenorganisert aktivitet
-----------------------	--------------------------	--------------	---------------	--------------	--------------------------

7. ... etablere BUA Fjordbyen og friluftshus i Fjordbyen.

Aktiv start på livet	Aktivitets FUN-dament	Aktivitet barn og ungdom	Aktiv voksen	Aktiv voksen+	Aktiv fritid	Egenorganisert aktivitet
----------------------	-----------------------	--------------------------	--------------	---------------	--------------	--------------------------

8. ... jobbe for sammenhengende kyststi fra Drammen til Asker kommune på Gullaughalvøya og gjennom Fjordbyen.

Aktiv start på livet	Aktivitets FUN-dament	Aktiv fritid	Egenorganisert aktivitet
----------------------	-----------------------	--------------	--------------------------

9. ... etablere universelt utformet badebinge på minst en av badeplassene som driftes av kommunen.

Aktiv start på livet	Aktivitets FUN-dament	Aktivitet barn og ungdom	Aktiv voksen	Aktiv voksen+	Aktiv fritid	Egenorganisert aktivitet
----------------------	-----------------------	--------------------------	--------------	---------------	--------------	--------------------------

10. ... etablere 10 nye nærmiljøanlegg (inkludert større oppgraderinger av eksisterende).

Aktivitets FUN-dament	Lære å trene	Aktivitet barn og ungdom	Aktiv voksen	Aktiv voksen+	Aktiv fritid	Egenorganisert aktivitet
-----------------------	--------------	--------------------------	--------------	---------------	--------------	--------------------------

7. Aktuelle / ønskede anlegg

Hallflater

Idretten i Lier har et behov for flere hallflater for barn og ungdom. Det jobbes med konkrete prosjekter både på Tranby og Reistad Arena for å etablere nye flerbruksflater.

Fotball

Fotballklubbene i Lier ønsker flere kunstgressflater for å øke antall brukstimer, og forlenge sesongen. Det er aktuelt å legge kunstgress på eksisterende gressflater flere steder.

Det er også ønske om fotballhall i Lier. Lier IL har konkrete planer i Tranby arena. Stoppen SK ønsker også å bygge fotballhall på Lier stadion.

Beachvolleyball

Lier Volleyballklubb jobber med konkrete planer for et sandvolleyanlegg på Lierstranda.

Motorikkhall

Barnehager, skole, tilrettelagte grupper og idretten har ønske om at det etableres en motorikkhall i Lier. Motorikkhall er en del av planene i Tranby Arena.

Svømmehall

Det er behov for å rehabilitere kommunens eksisterende svømmehall. Det er også behov for å se på mulighetene øke svømmeplatene i kommunen.

Kunstis

Det kan være mulig å realisere et utendørs kunstislegg på Lier stadion til bruk av skole, fritid og organisert idrett. Dette utredes i sammenheng med rehabiliteringen av svømmehallen.

Fjordbyen

Det må påregnes omfattende behov for økning av innsats for helårsdrift av turveier og parkanlegg i Fjordbyen, og det vil være avgjørende for kommunen å bygge opp kompetanse på dette i årene som kommer. Fjordbyen vil også inneholde flere parkanlegg, friområder og nærmiljøanlegg som skal driftes.

Det vil være behov for flere idrettsanlegg i Fjordbyen. Alle skolene bør etableres med større flerbrukshaller, og uteområdene rundt skolene må utvikles til å skape møteplasser og aktivitet.

Det jobbes for å etablere et Friluftshus i samarbeid med DNT Drammen i fjordbyen. Dette sees også i sammenheng med en etablering av en ny filial av BUA i Fjordbyen.

Tilrettelegging i marka

Øktet tilrettelegging på friområder og i marka krever ressurser, både til investeringer og driftsoppfølging. Det foretas årlig vurderinger av behov og som følge av dette utsetting av noen nye benker og søppelkasser. Lier kommune har hittil hatt som rettesnor at det i utmark ikke bør plasseres ut søppelkasser, men at vi bør kunne forutsette at folk tar med seg hjem det man har tatt med ut i naturen, evt. at avfall kan kastes i søppelkasse på utfartsparkeringene. Antall og plassering av toaletter vurderes fortløpende, også dette med et nødvendig blikk på ressursrammene til investering og drift. Etablering av flere søppelbøtter og toaletter på utfartsparkeringer og i marka vil utløse behov for mer ressurser til drift.

Eiksetra

DNT Drammen og Omegn viser til vedtatt reguleringsplan for Eiksetra og tidligere dialog mellom foreningen og kommunen vedr. Ønsket om å øke overnattingskapasitet på Eiksetra fra dagens 9 sengeplasser inne i hovedbygningen til en økning som vil gi en totalkapasitet på 30-35 senger fordelt på ulike romstørrelser, bl.a. for å kunne huse en hel skoleklasse. Bygg av eget overnattingshus på ca 250 m2 er nevnt som det beste og rimeligste alternativet.

8. Anleggslister

Tidligere vedtatte anleggslister (8.1) består av realiserte anlegg og anlegg som er planlagt realisert i 2022. Prioriteringen er grunnlag for tildeling av spillemidler 2022, og anlegg som ikke tildeles midler i 2022 vil bli tatt med videre frem til de tildeles spillemidler.

Prioriterte anleggslister (8.2) viser anlegg som er konkrete på plassering, innhold og med planlagt oppstart/ferdigstilling i planperioden. Større idrettsanlegg som Reistad og Tranby arena anlegg inneholder flere anlegg. Anleggene er prioritert ut i fra forventet ferdigstilling.

Uprioriterte anleggslister (8.3) inneholder alle anlegg er aktuelle å realisere i planperioden, men som ikke er konkrete på plassering, innhold og/eller har planlagt oppstart/ferdigstilling. Alle anlegg som skal søke spillemidler i planperioden må være nevnt på enten prioritert eller uprioritert liste i anleggsplanen. Anlegg som i planperioden konkretiseres nok til å søke spillemidler vil flyttes inn på prioritert liste. Anleggene er grovsortert i en prioritert rekkefølge (ikke bindene) ut i fra forventet realisering.

8.1 Tidligere vedtatte prioriterte anleggslister

8.1.1. Idrettsanlegg

a) Lier stadion Kunstgressbane 7er	Lier kommune	Fornyet søknad
b) Sylling skole Kunstgressbane, 9er	Sylling IF	Fornyet søknad
c) Lierskogen Kunstgressbane 7er	Lier kommune	Fornyet søknad
d) Lierhallen rehabilitering av gulv	Lier kommune	Fornyet søknad
e) Martinsløkka kunstsnonlegg	Lier IL	Fornyet søknad
f) Tranby kunstgress 7er og lys (rehabilitering)	Lier IL	Fornyet søknad
g) Nye Stronghytta	Drammen Strong	Fornyet søknad

h) Martinsløkka klubbhus påbygg, inkl toalett	Lier IL	Fornytt søknad
i) Beachvolleyball 2 baner, Amtmannsvingen	Lier Volleyballklubb	Ny søknad
j) Sjøstadbanen Kunstgress 7'er	Sjøstad vestre Lier IL	Ny søknad

8.1.2 Nærmiljøanlegg

k) Gullaug skole flerbruksområde kunstgress m/lys	Lier kommune	Fornytt søknad
l) Beachvolleyball 4 baner, Amtmannsvingen	Lier Volleyballklubb	Ny søknad
m) Aktivitets/Treningspark	Flåtan Vel	Ny søknad
n) Heia skole Treningsanlegg	Lier kommune	Ny søknad
o) Sylling skole Pumptrack og skøyte-/basketbane	Lier kommune	Ny søknad
p) Nordal skole, Skøytebane	Lier kommune	Ny søknad

8.2 Prioriterte anleggslister

8.2.1 Idrettsanlegg

Anlegg	Prosjekteier	Forventet oppstart/ferdig
Tranby idrettspark Rehab kunstgress 11er	Lier kommune	2023 / 2023
Reistad arena Ny flerbrukshallflate	Reistad arena AS	2023 / 2024
Reistad arena Garderober / Servicerom	Reistad arena AS	2023 / 2024
Reistad arena Kampsporum	Reistad arena AS	2023 / 2024
Tranby arena Fotballhall (9er)	Lier IL	2023 / 2024
Tranby arena 2 flerbrukshallflater	Lier IL	2023 / 2024
Tranby arena Motorikkrom	Lier IL	2023 / 2024
Tranby arena Klubbhus / garderober / servicerom	Lier IL	2023 / 2024
Lier stadion Rehab kunstgress 11er	Lier kommune	2024 / 2024
Rehabilitering av Lier svømmehall	Lier kommune	2025 / 2026

8.2.2 Nærmiljøanlegg

Universelt utformet badebenge	Lier kommune	2023 / 2023
-------------------------------	--------------	-------------

8.3 Uprioritert liste

8.3.1 Idrettsanlegg

Diverse orienteringskart i regi av Lier o-lag

Varmtvanns-opplæringsbasseng Fosshagen 3.

Utvikling av idrettsparken Lier stadion med bl.a. flere kunstgressflater, nye/rehabilitering av tennisbaner, padlehall(er), nytt klubbhus med garderober, mulig fotballhall (9er) og mulig tennishall.

Utvikling av Tranby idrettspark med flere kunstgressflater.

Kunstisanlegg på Lier stadion.

Flerbrukshaller på alle nye skoler i Fjordbyen

Flere idrettsanlegg i Fjordbyen

Helårs skianlegg Leirdalen.

8.3.2 Nærmiljøanlegg

Flere nærmiljøanlegg ved alle skoler.

Flere nærmiljøanlegg ved idrettsparker og ved større idrettsanlegg.

Flere nærmiljøanlegg på Eiksetra.

Flere nærmiljøanlegg i Fjordbyen.

Sandvolleybane ved Damtjern.

8.3.3 Friluftslivsanlegg

Turkart flere områder ved Lierbygda o-lag.

Friluftshus i fjordbyen.

Sammenhengende kyststi Drammen – Asker langs Drammensfjorden.

Turveier som snarveier mellom etablerte turveier, gang/sykelstier, skoler, større boligområder osv.

Turvei og møteplasser ifm Lierelgen og Bygdetunet.

Gapahuker på prioriterte friluftsområder.

Diverse friluftslivsanlegg ved Eiksetra.

Utvide overnattingskapasiteten på Eiksetra.

Oppgradering av skiløyper.

Andershaugen aktivitetspark.

Friskollen aktivitetspark/treningstrapp.

Dagsturhytter i markaområdene.